

6.2.2025

VN/2561/2025

HAKUILMOITUS JÄRJESTÖLÄHTÖISEN MATALAN KYNNYKSEN MIELENTERVEYSÄVUN LISÄÄMINEN

Avustuksen yleiskuvaus

Matalan kynnyksen mielenterveysavun saatavuutta parannetaan koko maassa muun muassa yhteistyössä järjestöjen kanssa. Järjestölähtöisen keskustelutuen tavoitteena on tarjota mielenterveysapua tasolla, joka ei sisälly hyvinvointialueiden järjestämisvastuuseen. Valtionavustus on tarkoitettu järjestölähtöiseen kohtaavaan mielenterveyden tuen toimintaan ja sen lisäämiseen. Kyseessä on fyysinen tapaaminen, ei sähköisillä alustoilla tapahtuva kohtaaminen.

Kokonaisuus toteuttaa pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmaa sekä Kansallista mielenterveysstrategiaa.

- *Mielenterveysstrategia 2020–2030-työssä tunnistettuja toimia jatketaan osana hallituksen toimia mielenterveyden edistämiseksi.*
- *Edistetään matalan kynnyksen toiminnan, mm. walk in -palveluiden ja mielenterveysavun saatavuutta koko maassa.*

Avustuksiin on käytettävissä enintään 2 miljoonaa euroa sosiaali- ja terveysministeriön palvelurakenteen kehittäminen momentilta 33.60.39.

Määrärahasta voidaan myöntää valtionavustuksia enintään noin 2 vuotta kestäviin matalan kynnyksen –toimintamallin mukaisen mielenterveysavun valtionavustushankkeisiin. Rahoitus myönnetään täysimääräisenä ilman omavastuusuutta. Avustus on käytettävä hankeaikana 30.6.2027 mennessä. Hankeajan jälkeiseen loppuraportointiin (noin 2 kk) avustusta voidaan käyttää erikseen määriteltäviin raportointikustannuksiin.

Hakuaika alkaa 6.2.2025 ja päättyy 6.3.2025 klo 16:15.
Määräajan jälkeen saapuneita hakemuksia ei käsitellä.

Päätökset avustuksen saajista tehdään mahdollisimman pian kevään 2025 aikana. Hakijoille ilmoitetaan päätöksestä kirjallisesti.

Avustukseen sovelletaan valtionavustuslakia (688/2001).

Avustuksen hakijat

- Avustus on tarkoitettu järjestöille ja yhdistyksille.
- Avustusta voi hakea ryhmä/konsortio, jossa päähakijana on järjestö tai yhdistys.
- Hakijalla tulee olla olemassa rakenteita kuten tiloja ja osaamista toteuttaa matalan kynnyksen mielenterveysavun lisäämistä.
- Hakijan ensisijainen toiminta liittyy mielenterveystyöhön.

6.2.2025

VN/2561/2025

- Hakija tekee yhteistyötä hyvinvointialueen palvelujärjestelmän toimijoiden kanssa.
- Etuna on, että hakijalla on osaamista myös päihde- ja riippuvuusasioissa.
- Etuna on, että hakijalla on olemassa olevia verkostoja sekä yhteistyötä alueen eri toimijoiden kanssa.
- Hakijan toiminta kohdistuu eri ikäisille eikä vain tietyille ikäryhmälle.

Avustuksen tavoite ja matalan kynnyksen mielenterveysapu

Avustuksen tavoitteena on lisätä helposti saavutettavaa ja kaikille avointa kohtaavaa matalan kynnyksen mielenterveysapu- ja tukitoimintaa, jossa voidaan antaa esim. keskustelutukea, neuvoja sekä palveluohjausta. Avustuksen tavoitteena on myös vahvistaa vertaistukea- ja toimintaa.

Matalan kynnyksen avulla tarkoitetaan tässä yhteydessä helposti saatavilla olevaa keskustelutukea ilman ajanvarausta. Apu on sovitettu kohderyhmien tarpeisiin. Toiminnan aukioloaikoja on voitu pidentää ja laajentaa yleisille esimerkiksi loma-ajoille kesällä, iltaisin tai viikonloppuisin. Asiointikynnystä on madallettu helposti saavutettavalla sijainnilla sekä toiminnassa on mahdollisuus asioida myös anonyymisti. Matalan kynnyksen toiminnassa yleensä pyritään vähentämään byrokratiaa tai siihen saa apua ja tukea (esim. lomakkeiden täyttämiseen). Toiminnassa on mahdollisuus saada apua mielenterveys-, päihde- ja riippuvuusasioissa, arjen ongelmissa sekä tilanteissa, joissa on huoli läheisestä henkilöstä. Toiminnassa voidaan auttaa asiakasta saamaan tietoa alueen mielenterveys-, päihde- ja riippuvuuspalveluista sekä käytännön apua ja ohjausta muihin alueen palveluihin. Matalan kynnyksen mielenterveysavun ei tarvitse olla joka päivä auki tai koko päivän, mutta aikataulun tulee olla selkeä eikä siitä tule poiketa ilman erittäin päteviä perusteluita.

Mielenterveyteen vaikuttaa myös se, että ihmisellä on ruokaa, koti ja turvaa. Myös näihin teemoihin tulee antaa tukea ja ohjausta. Yhteistyötä on hyvä tehdä hyvinvointialueen lisäksi alueen eri toimijoiden kanssa esimerkiksi ruoka-avun, asumisen ja turvakotitoiminnan/lähisuhdeväkivallan ehkäisyn kanssa.

Tässä kokonaisuudessa matalan kynnyksen toimintaan ei kuulu avoin päivätoiminta eikä sähköisillä alustoilla tms. tapahtuva kohtaaminen. Kehittämisen kohde voi kuitenkin olla myös jalkautuva ja etsivä työ, joilla voidaan tavoittaa paremmin haavoittuvissa asemassa olevia kohderyhmiä. Toiminnan tulee olla yhdenvertaisuutta edistävää ja syrjimätön kaikille toimintaan hakeutuville.

Avustuksen hakeminen

Avustusta haetaan hakulomakkeella, jonka lisäksi tulee toimittaa arvio toiminnan kustannuksista. Lisäksi hakemukseen tulee liittää suunnitelma avustuksella toteutettavasta toiminnasta. Suunnitelman enimmäispituus on 20 sivua. Hakemus vaadittavine liitteineen lähetetään kirjaamoon ([kirjaamo.stm\(at\)gov.fi](mailto:kirjaamo.stm(at)gov.fi)) viitteellä VN/2561/2025.

Mikäli avustusta on tarkoitus välittää eteenpäin toiselle organisaatiolle (siirron saajille), hakijan lisäksi myös kaikki hankkeeseen osallistuvat siirron saajat tulee ilmoittaa hakemuksessa ja erillisissä talousarvioissa.

6.2.2025

VN/2561/2025

Avustuksen käyttötarkoitus

Avustusta voidaan myöntää hankkeisiin, joiden hankesuunnitelmiin sisältyvät asiat:

- Hanke toteuttaa kohtaavaa mielenterveysapua, neuvontaa ja tukea, jossa tuen antaja ja tuen saaja ovat fyysisesti läsnä.
- Hankkeen kohderyhmänä on apua tarvitsevat ihmiset ja heidän läheisensä.
- Hakijaorganisaatiolla on jo aikaisemmin toteutettuna matalankynnyksen mielenterveystukea, jota tällä avustuksella lisätään.
- Toiminnassa on mahdollista kohdata apua tai tukea tarvitseva henkilö läsnä ilman ajanvarausta ja nimettömänä.
- Toimintaa järjestetään myös julkisten palveluaikojen ulkopuolella esimerkiksi iltaisin, viikonloppuisin tai/ja kesälomien aikana.
- Toiminnassa annetaan ohjausta ja neuvontaa päihde- ja riippuvuusasioihin, asumiseen, ruoka-apuun ja toimeentuloon liittyvistä palveluista.
- Kokemusasiantuntijuus on osa hankkeen toimintaa. Hankkeeseen resursoidaan myös kokemusasiantuntijoiden palkkiot.
- Hanke tekee yhteistyötä hyvinvointialueen palvelujärjestelmän kanssa.
- Matalan kynnyksen apu on syrjimätöntä ja yhdenvertaista.
- Työntekijöille on ohjausta työhönsä.
- Hanketoimijoilla on osaamista projektihallinnosta.
- Hankkeessa voidaan kehittää vaikeasti saavutettavien kohderyhmien jalkautuvaa työtä, mutta sitä ei edellytetä.

Hakemusten arviointi

Avustukset ovat harkinnanvaraisia. Hakemusten arviointi ja keskinäinen vertailu perustuvat kokonaisarviointiin, jossa huomioidaan hankesuunnitelman, talousarvion sisällöt sekä muut liitteet. Hankkeen tulee toteuttaa hakuilmoituksessa vaaditut seikat. Erityistä huomiota tullaan kiinnittämään siihen, miten kohtaava mielenterveysavun lisääminen toteutetaan ja miten kohderyhmä tavoitetaan.

Arviointikriteereinä ovat:

- Hankkeen kokonaisuus
- Nykytilan kuvaus
- Kohderyhmä
- Toimintamalli
- Yhteistyö ja toimintaympäristö
- Viestinnän toteutus
- Osallisuus
- Toiminnan arviointi
- Riskien arviointi ja hallinta
- Osaaminen
- Riittävät resurssit

6.2.2025

VN/2561/2025

Arvioinnin yksityiskohtaiset kriteerit on kuvattu erillisessä liitteessä.

Valtionavustuslain mukaiset yleiset edellytykset

Sosiaali- ja terveysministeriö voi myöntää avustusta vain, jos valtionavustuslain mukaiset avustuksen myöntämisen yleiset edellytykset täyttyvät. Ministeriö ottaa yleiset edellytykset huomioon myös avustuksen määrää harkittaessa.

Valtionavustuksen myöntämisen yleisiä edellytyksiä ovat (valtionavustuslain 7 § 1 mom.):

- Tarkoitus, johon valtionavustusta haetaan, on yhteiskunnallisesti hyväksyttävä.
- Avustuksen myöntäminen on perusteltua valtionavustuksen käytölle asetettujen tavoitteiden kannalta.
- Avustuksen myöntäminen on tarpeellista, kun otetaan huomioon hakijan saama muu julkinen tuki sekä hankkeen tai toiminnan laatu ja laajuus.
- Valtionavustuksen myöntäminen vääristää vain vähän kilpailua ja markkinoiden toimintaa.

Esteitä avustuksen myöntämiselle

- Ministeriö hylkää hakemuksen, jos hakija on olennaisesti laiminlyönyt velvollisuuttaan antaa ministeriölle tietoja aiemmin myönnettyjen avustusten käytön valvontaa varten.
- Hakemus hylätään, jos se saapuu määräajan jälkeen.

Muita avustuksen käyttöön liittyviä ehtoja

- Avustusta saa käyttää vain siihen tarkoitukseen, johon se on myönnetty.
- Sosiaali- ja terveysministeriön myöntämä avustus voi kattaa enintään tässä ilmoitetun ja avustuspäätöksessä määritellyn osuuden avustettavan toiminnan tai hankkeen hyväksyttävistä kustannuksista. Avustus ei myöskään yhdessä muiden julkisten tukien kanssa saa ylittää hyväksyttävien kustannusten määrää. Hyväksyttävät kustannukset määritellään avustuspäätöksessä ja sen liitteissä.
- Hyväksyttäviksi kustannuksiksi luetaan hallinnointikustannukset, henkilöstökustannukset, matka- ja majoituskustannukset sekä määritellyn tavoitteen toteuttamiseksi välttämättömät muut edellä mainitut kustannukset kuten kokemusasiantuntijapalkkiot ja tulkkauskulut.
- Avustuksen saajan taloudenhoito ja hallinto on järjestettävä asianmukaisesti.
- Avustuksen käytöstä on tehtävä selvitys viimeistään päätöksessä mainittuna päivänä.
- Sosiaali- ja terveysministeriöllä on oikeus tehdä valtionavustuksen saajan talouteen ja toimintaan kohdistuvia tarkastuksia, jotka ovat tarpeellisia valtionavustuksen maksamisessa ja käytön valvonnassa (valtionavustuslain 16 §).
- Avustuksen saajan tulee selvittää, onko sillä velvollisuus noudattaa hankintalainsäädäntöä, ja ottaa tämä toiminnassaan huomioon. Myös valtioon, kuntiin tai seurakuntiin kuulumaton avustuksen saaja voi olla velvollinen kilpailuttamaan hankintansa noudattaen hankintalain mukaisia menettelyitä.

6.2.2025

VN/2561/2025

- Jos avustuksen saaja täyttää julkisoikeudellisen laitoksen tunnusmerkit (esim. rahoituksesta yli puolet on julkista rahoitusta), avustuksen saajan tulee noudattaa hankintalakia kaikissa hankinnoissaan.
- Jos avustuksen saaja saa avustusta tiettyyn hankintaan yli 50 % hankinnan arvosta, saajan on tässä hankinnassa noudatettava hankintalakia.

(Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 1397/2016).

Hankkeen etenemisestä, tuloksista ja avustuksen käytöstä raportointi

Hankekauden aikana hankkeen etenemisestä sekä tuloksista raportoidaan säännöllisesti hankesalkussa. Tämä ohjeistetaan avustuksen myöntämisen jälkeen. Hanketoimijoille välitetään myös muuta tietoa sekä tukea hankkeen toteutuksen tueksi.

Lisätietoja

Erityisasiantuntija Soile Ridanpää STM, 029 516 3506, etunimi.sukunimi@gov.fi
Projektipäällikkö Saara Rapeli THL, 029 524 7102, etunimi.sukunimi@thl.fi

Valtionavustuksista yleisesti: <https://stm.fi/valtionavustusten-hakeminen>